

Таня Стоянова, Стефан Стоянов

РАДОЙ

Смутителят на реда и тоягата на властта

София, 2013

Всички права запазени. Нито една част от речника не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Таня Стоянова, Стефан Стоянов, автори, 2013

© Издателство „Изток-Запад“, 2013

ISBN 978-619-152-194-4

**ТАНЯ СТОЯНОВА
СТЕФАН СТОЯНОВ**

РАДДОЙ

**Смутителят на реда
и тоягата на властта**

На баща ми Кирил Григоров (1947–1990)

Съдържание

Тайната е да обичаш повече от всички	7
1922–1945	21
1946–1956	45
1957–1965	53
1966–1969	75
1970–1974	131
1975–1976	175
1977–1978	239
1979–1980	355
1981–1982	391
1983.....	483
1984–1985	555
1986–1989	621
10.XI.1989–24.V.2012	703
Епилог	721
Цитирани автори.....	723
Използвани съкращения	724

Тайната е да обичаш повече от всички

Така наричахме татко ние двамата с брат ми Кин – „Фадъра“. А той ни наричаше „татко-братко“ или „Кинчо птичката и орличката“ и „Стефан сърната“. По-късно, когато се ожених за Таня, Фадъра в началото я наричаше „снашица – душица“. После добавяше: „ако пари при пари отиват, тъй като ние нямаме пари, при нас е: красотата при красотата отива!“ Наистина, понякога ни казваше на нас с брат ми: „Съюзници на моите врагове.“ Не му беше лесно: самотен баща, отглеждащ сам двамата си сина и немощната си майка (тя много се страхуваше за него и често се молеше Бог да го запази).

Понякога се питам: дали Радой не се движеше ужасно бързо между нас? Дали разбрахме достатъчно неговата жажда за внимание, дали успяхме да вземем и частица от това, което носеше? Да вземем и съхраним, както сирачетата от интерната в Локорско са си правили съкровища от станиолчето на шоколад. Спираше се да говори с всеки; неговата мисъл изпреварваше времето, събитията и поставяше на мястото им слугите на мухлясалото време. Поведението му даваше невероятна храна на сеирджиите. Той беше постоянно действащ вулкан на неочаквани идеи. Днес, когато го няма, можем да го открием единствено в написаното от него. Всички, които го познаваха, са изпитали и могат да разкажат за неповторимата атмосфера, която той създаваше дори в най-обикновените житейски ситуации. Владееше словото така, че го караше да се материализира.

При освещаването на паметната плоча пред дома на поета отец Лука каза: „Радой Ралин е къс самородно злато и не са честити тези които не са го познавали.“ Тази книга е докосване до Радой в цялата му пълнота!

Реставрира ли се досието?

Защо реставрация? Защото досието е унищожено. Умишлено. Въпреки че по досието на Радой можем да се докоснем до историята с главна буква. Положихме много усилия от всички достъпни източници да възстановим това, което е възможно да бъде възстановено. Надяваме се да бъде полезно за тези, които имат очи да гледат.

Страната Балнибарби

*Историята на човечеството е
история на намесите върху човека.*

Радой Ралин

200 години преди Сталин да изрази „гениалната“ си мисъл „Ние трябва да бъдем Знаме на мира и да се готвим за война“ (онази война, с която целият свят трябваше да стане „Кремълториум“), през 1726 г. Джонатан Суифт издава книгата си „Пътешествията на Гъливър“. Наред с чудноватите страни на лилипутите и великаните, главният герой попада на континента Балнибарби. В тази страна върхушката живее на един лелящ диамантен остров, наречен „Лап“ или „Лапута“, което на местния език означава висок губернатор. Кастата, обитаваща Лапута, живее в приказно изобилие, разкош и най-голямо охолство. Тя се интересува единствено от звездите в Космоса, от евентуалното изгасване на Слънцето или опасността Земята да се сблъска с опашката на някоя комета.

Гъливър описва как живеят хората, подвластни на монарха на лелящия остров: „Никога не бях виждал толкова зле обработена земя, толкова зле построени и толкова порутени къщи, нито пък хора, чиито лица и облекло да носят отпечатъка на толкова голяма мизерия и толкова лишения.“ С прозорливостта на сатирика Джонатан Суифт е провидял модела на тоталитарното общество далеч преди неговото възникване. Описва как всички сфери и дейности в държавата Балнибарби са обсебени от тъй наречената Академия на проектантите, заловила се с проекти за реорганизирането на нова основа на целия живот, на всички изкуства, науки, езици и технически средства. Един човек щял да върши работата на 10 души, за една седмица ще можело да се построи дворец, които да е за вечни времена, всички плодове, които ражда земята, щели да зреят през годишното време, което желаем. Тази Академия се занимавала съвсем НАУЧНО с извличане на слънчевата светлина от краставици, която те поемали, докато

зреят; с опити за рециклиране на изпражнения за повторната им употреба като храна след извличането от тях на стомашния сок и жлъчката; с възможностите за направа на възглавници от мрамор, който предварително трябва да стане мек и прочие. Полската оран се извършва с впряг и рало. Новият канон поведявал да се заравят жълъди в нивята и да се пускат диви свине в тях. Търсейки жълъдите, свинете ще орат, а облекчавайки червата си, те ще наторяват нивата. Всеки, който се е опитал постарому да обработва земята, воден от хилядолетния опит на дедите си, бил анатемосван и наричан ренегат. Когато се разбунтува някоя област в Балнибарби, диамантеният остров застава над местността, като спирал Слънцето – нещо като енергийно ембарго, а в по-тежки случаи се спускал, за да смаже бунтовниците. Само има известен риск, ако в ландшафта се намират остри скали или кули, тогава островът трябва да се спуска много внимателно, за да не се спуска случайно.

Ето и една Ралинова метафора в контекста на проектите на Академията – искали да построят къща, на която всички прозорци да бъдат с топло южно изложение, но се оказало, че това е възможно единствено на Северния полюс.

Епиграмата на Радой Ралин от 60-те години на миналия век с един стих показва глобалната механика на тези трансформации:

Осъвременяване

Написа Блок:

жена неземна и божествена!

А той преведе:

другарка земна и мъжествена!

Борис Димовски (творческият тандем на Радой) под текста е нарисувал жена с пищно деколте и сталински мустак.

Горко на победените от слабия

След Втората световна война Източна Европа попада под съветската идеологическа колонизация. Ала за разлика от класическия случай – колонизаторът да бъде по-развитата и напреднала държава, в случай със СССР е точно обратното!

Какво биха могли да предложат новите господари на своите новопридобити колонии, освен безбожие, свирепа партийна доктрина, репресивни структури, лагери и чистки? Може би тяхната наука, основана на шпионажа и подчинена

изцяло на нуждите на войната, ултимативната им външна политика, базирана на международния рекет и изнудване, блудкавата естрада и частушките, изпълнявани от военни хорове с балалайки? Или мегапромишлените комбинати, които тровят природата и са изцяло зависими от руските доставки на суровини, като по този начин се заробват местните икономики?

СССР забранява самоиницирираните културни и търговски връзки между останалите социалистически страни. За всяка проява се изисква разрешението и одобрението на Москва. Учебниците по това време започваха с неоченимия руски принос към съответната дисциплина и завършваха с него. Кремълските стратегии знаеха ясно своите приоритети и затова инвестираха, издигайки местни хора, които да поставят чуждестранния интерес над националния. Тези политически фокуси в никакъв случай не можеха да заблудят истинските интелектуалци. Ето защо те се превръщаха в най-големия враг на системата (опасни игли за големите партийни балони). Поведението на тези „зрящи хора“ и тяхното творчество биваха криминализирани, а те бяха причислявани към тъй наречения вражески контингент. Правеха се стратегии за дискредитация на имената им. Пускаха се слухове за „принадлежност на обекта дисидент към ДС“, за „наличие на незаконни деца“ или „хоноруване от чуждестранни централи“. Набелязаните хора се въвеждат в предварително подготвени ситуации, целящи трансформацията на политическото несъгласие в материализирано криминално престъпление.

Радой и лъжесоциализмът

Някои упрекват дисидентите за членството им в Партията. Тони Джъд в „История на Европа след 1945 г.“: „Към 1947 г. 907 хиляди мъже и жени влезли във Френската комунистическа партия“ (с. 105). Разбира се, те са водени от антифашистки подбуди. По-късно, в илюстрациите след 576 с., до снимката „Адам Михник в Гданск, 1984 г.“ четем: „Михник бил един от най-смелите и оригинални критици на комунизма в Източна Европа. Той проповядвал ненасилие и твърдял, че комунистическата власт трябва да бъде подкопавана отвътре, вместо да се правят опити да бъде свалена чрез открит сблъсък.“

Радой в качеството си на пълен неконформист със силата на детското си откровение се противопоставя винаги и открито на казармените норми на обществен живот и мислене. Кратките му и оригинални словесни форми бързо покълват и се разпространяват. Желю Желев ще възкликне за своя приятел: „Радой е първият човек, победил тоталитарната цензура.“ Неведнъж съм се чу-

дил: кога Радой се разочарова от комунистическата идея? Отговор намирам в неговото стихотворение-равносметка „Огледало“ от 1954 г.

*Не твоите мишици, твойта вяра
експлоатирана била...
Един подклажда, друг изгаря,
умират цифри и дела.*

*Къде е твоят жизнен тласък?
Къде са старите борци?
И ти си зидал върху пясък,
и ти си славил подлеци.*

Това е периодът след смъртта на Сталин, когато лъсват някои истини за зверства на Партията, които тя признава половинчато. Едва след 10 ноември 1989 г., когато се разбира за трудово-възпитателните лагери, за стопанските, политическите и други античовешки престъпления, писателят Веселин Андреев ще посегне на живота си, простенвайки в прощалното си писмо: „Проклет да е Тодор Живков! И живковистите!“

* * *

Всеки, който е бил в милиционерски участък по онова време, знае, че портретът на Тодор Живков беше неизменна част от мрачния декор на тези учреждения. Оценката за един държавник не се определя от това колко време е успял да се задържи на власт. Тя трябва да се надгражда, като се взема предвид до каква степен е запазил суверенитета и националните богатства на страната в условията на заплаха. Двете предложения за превръщането на България в шестнадесета република на СССР, безвъзмездно предаденото на Москва българско злато по време на кубинската криза и прикриваните фалити на социалистическата ни Родина дават ясен отговор. Тези факти, разбира се, са известни, но заглушени от историческите мантри за ловните и меценатските умения на Първия; не са основа за разбирането на близкото ни минало.

Ришард Капушчински в „Лapidарии“ пише: „Фашизмът бе ракът на Западната култура така, както сталинизмът бе ракът на Изтока. Фашизмът (висока организация, излъскани ботуши) бе продукт на Запада, сталинизмът (униние, сивота, мръсотия) – на Изтока.“ Погледнато днес, виждаме, че има още една съществена разлика между тях: престъпниците на едната останаха ненаказани и неназовани. Някои от тях и до днес изживяват спокойно старините си. В „Моля, заповядайте“ (1966) Радой Ралин обобщава:

Нюанси

*Да! Всички ний сме в култа съпричастни...
Но едни бяха щастливи, други нещастни.
Едни бити бяха, а други – побойници.
Едни си живяха, други са покойници.*

В своя труд „Драмата на социализма през XX век“ Димитър Грибачев цитира американските политолози Збигнев Бжежински и Карл Фридрих, които характеризират тоталитарните системи (в това число и тоталитарната социалистическа система) в шест основни черти:

1. Идеология, превърната в официална доктрина, обхващаща всички жизнени аспекти на човешкото съществуване. *За самолъжата цяр няма!*
2. Единствена партия, изградена йерархично и ръководена от една личност. *Често народовластието отстъпва на родовластието.*
3. Партията упражнява система от физически и морален терор чрез тайна полиция, която следи и партийните кадри. *Нищо не замърсява въздуха така, както пушкът от невинните жертвоприношения.*
4. Пълнен контрол над средствата за масова информация, осъществяван от партията и правителството. *Не осведомявай и владей!*
5. Пълнен контрол над оръжията, с които разполага населението. *Човек е съвкупност и от обществени унижения.*
6. Ръководство на цялата икономика. *Народите плащат най-скъпите мита за митовете!*

Вероятно сте се досетили: изреченията в курсив са добавен коментар на Радой.

В творчеството си Радой Ралин често прибегва до изказ чрез езоповски език. Език, използващ нещо като „пароли на разбирането“, при който читателят сам трябва да се досети за крайното внушение на автора. Той се използва за прокарване на идеи въпреки зорката държавна цензура.

Пак в книгата на Грибачев са цитирани 13-те характерни черти за същия модел, изведени от М. Кертис:

1. Официална и единствено съществуваща идеология или съвкупност от възгледи, които обществото е задължено да проповядва и които стават фундамент на съзнанието от нов тип политически и социален порядък.
2. Монополен контрол не само над политическия, икономическия, социалния и културния живот на обществото, но и над частния живот на хората, както и над тяхното мислене с цел подчинението на всички на обществото.
3. Използване на терор, концентрационни лагери и политическа полиция за създаването на атмосфера на пълно подчинение и постоянно съществуваща заплаха за отделната личност.

4. Йерархически построена еднопартийна система или режим, създадени за някакво движение, в което напълно отсъства понятието плурализъм в смисъла, който се влага в него на Запад.
5. Подчинението на всички лични интереси, които могат да съдействат за развитието на истинската природа на отделната личност, на обществените и колективните интереси.
6. Централизация на властта, единство и интеграция, при което опозиционно настроените и даже другомислещите се разглеждат като престъпници.
7. Премахването на каквито и да е законови ограничения за действие на тези, в чиито ръце се намира властта.
8. Монополен контрол върху средствата за масова информация, над системата на образованието и културата с цел пълна мобилизация на обществото.
9. Отсъствие на осмислени свободни избори.
10. Монополен контрол върху въоръжението и въоръжените сили.
11. Ограничаване до минимум пътуванията на гражданите зад граница, а в някои случаи и на преместването (преселването) им вътре в страната.
12. Централно планирана икономика, в която върху процеса на производството оказват силно влияние икономически фактори, а потреблението се подлага на контрол с цел натрупване на инвестиционен капитал.
13. Изключителни права на диктатора, чиято личност може да стане решаващ фактор, определящ природата на даден режим... (Висшата номенклатура на тези общества се ползва с привилегии дори и по отношение на нейния задгробен живот.)

Всички тези белези на тоталитарната държава са развити и анализирани в написаната през 1967 г. книга „Фашизмът“ от българския философ Желю Желев. Съдбата на книгата, издадена след 15-годишно протакане, напразно обиколила множество издателства, впоследствие иззета и забранена, показва недвусмислено: властта в България се е саморазпознала в нея. Защо иначе нефашистка власт би се засегнала от труд, разглеждащ белезите на фашизма? Да съпоставим двете епохи, като за лакмус ни послужи животът на „Бялото братство“ от това време. Факт е, че преди 9 септември религиозната комуна на Учителя Петър Дънов в София съвсем необезпокоявана твори, извършва служение и се разширява. Знам това лично от преселника от Македония и съвременник на събитията – Нестор Илиев, близък приятел на Атанас Далчев и на Радой. От него още знам, че Дънов се сбогувал с близките си съратници и починал в ранното утро на 27 декември 1944 г., а на обяд пристигнали от милицията със заповед за неговото арестуване. Това било началото на гоненията за белите братя.

Протагор ни учи, че „Човек е мерило за всичко“. Радой пък учеше мен и брат ми Кин как да преценяваме човека. Като деца, по време на летните почивки в

станцията на СБП във Варна, можехме да наблюдаваме отблизо другите писатели. Най-бесните култовци, цензори и натегачи влизаха в разделите: 1. Каста от най-мръсната; 2. Подлога на Кастата и 3. Върти се около Кастата. Аозарените от Бога поети: Далчев, Геров, Блага, Борис Христов, Фотев, Рада Александрова, Андрей Германов и др. Радой определяше като „Честен човек“. В тази категория влизаха и чудесните му приятели във времето: Димитър Аврамов, Катя Томова, Желю Желев, Свилен Капсъзов, Дучо Мундров, Васката Чертовенски, Милчо Левиев, композиторът Артин Потурлян, Иван Газдов, Михаил Марински, Данчо Палежев, Володя Янчев, Борис Делчев, Гален Ганев, Татяна Филева и неговите изследователи Божидар Кунчев, Вихрен Чернокожев, Росица Димчева, Данчо Василев, Веселин Андреев, Вътьо Раковски, Марий Ягодов и много други (вж. приложената подписка). Всички тях, с изключение на дамите, ние с брат ми наричахме почтително „чичо“, сякаш бяха братята на Радой. А „чичо“ Вихрен [Чернокожев] написа статията в „Литернет“ „ДС преследва Радой Ралин и в отъдното“, която чудесно би могла да бъде предговор на настоящата книга.

Един свидетел – никакъв свидетел. Един доносник – съдия

Фонд 44 опис 2, а.е.54, юли 1976 г. (Строго секретният служебен информационен бюлетин на ДС)

С контракция на отдел „Пропаганда“ на МВР бяха написани от известния български писател Богомил Райнов публицистичните книги: „Пътищата на ционизма“, „Ерос и Танатос“, „Черният роман“, научният труд „Масовата култура“ и други книги, воюващи с идеологическата диверсия.“

Няколко пасажа от Служебния информационен бюлетин на ДС:

Ф 44, опис 2, а.е. 16

Писмата бяха изпратени на 4-ти отдел при Второ управление за превод и анализ. При анализирането им се установи, че нямат вражеско съдържание. В останалите писмени материали се оказаха редица памфлети от Радой Ралин, преписани от в-к „Стършел“, един отговор на обекта на проведена анкета от в-к „Народна младеж“, изпълнени с най-гнусни клевети против социализма, против ръководството на нашата партия, КПСС и международното работническо движение. Това ни накара да анализираме насоката на дейността, която провежда ХХХХХХ

(заграскано според закона име). Показа се, че данни за шпионаж няма, а се касае за вражеска пропаганда.

Из дело „Анархисти“ (Литерно дело 1141)

Платформа на Федерацията на анархистите комунисти в България ФАКБ: Ние отричаме държавния социализъм, защото той води до държавен капитализъм – най-чудовищната форма на икономическа експлоатация и потисничество, стигайки до пълно отричане на обществената и личната свобода.

Фонд 44, опис 2, а.е. 26

Из ДОО „Скакалец“

На 4 август 1965 г. на територията на 1-ви, 3-ти и 5-ти район на столицата след 21 часа, в пощенските кутии на различни граждани бяха пуснати десетки анонимни листовки със следното съдържание: „Комунизмът това е най-отвратителен фашизъм.“, „Комунизмът е заговор против обикновените хора.“, „Комунизмът се крепи върху лъжата, измамата и насилието“, „Комунистите са чужди агенти у нас.“, „Привет на народите, борещи се против комунизма!“

Фонд 44, опис 2, а.е. 24

Метежът в Берлин, контрареволуцията в Унгария, „тихата контрареволуция“ в Чехословакия, събитията в Полша, откъсването на Югославия, Китай и Албания от социалистическата общност се оценяват от противника като сериозен пробив на нашия идеологически фронт...“

Фонд 44, опис 2, а.е. 19

След установяването на народната власт, католическото духовенство у нас беше сериозно ударено. Отнета му беше всякаква база за развитие и проявление. Нанесеният през 1952 г. удар по католическото духовенство стресна останалите на свобода свещеници. Бяха прекъснати връзките им с капиталистическите легации и Ватикана. Изпаднаха в тежко материално положение, наличните средства изнесоха зад граница. Чиновниците от капиталистическите легации се въздържаха да поддържат контакт с тях и да ги подпомагат. Духовни кадри не достигаха. Намаля броят на посетителите в черквите. След освобождението им от ТВО, монахините от Ордена на кармелитките, използвайки църквата, възстановиха връзките си с чиновници от капиталистическите легации и след това постепенно и по предварителна уговорка – с транзитно преминаващи през нашата страна чужди граждани и емисари на отделни ордени на Ватикана...

Фонд 44, опис 2, а.е. 17

През април 1968 г. получихме сигнал от осведомител, че под влиянието на буржоазната пропаганда и естрадна гъзцова музика в Свищов е създадена младежка група. По същото време от окръжното у-ние на МВР в Плевен ни изпратиха писма на членовете на тази група до плевенски младежи. [...] Калчев водил дневник, в който записвал класирали се на Запад песни на групите „Битълс“ и „Ролингстон“ и поздравленията на Радио „Лондон“ до участниците в групата и техните приятели от различни градове на страната...

Членовете на групата със своите взаимоотношения, с облекло и с дългите коси и бради се стремили да подражават на естрадните групи „Битълс“ и „Ролингстон“. [...]

Всички участници в групата осъзнаха своите простъпки и осъдиха дейността си като поддържници на упадъчното западно влияние. След като бяха разобличени и предупредени, те прекъснаха връзките си с останалите групи в страната. [...]

Дейността на групата „Носители на тройки“ бе напълно изяснена, документирана и преустановена само за няколко месеца.

В най-последно време (главно през 1977 и 1978 г.) Семерджиев осигури поредица от беседи във връзка със 100-годишнината от Освобождението на България от османско иго. В тях излага и защитава твърдението, че главният мотив на Русия да започне Руско-турската война (1877–1878) са били нейните агресивни планове на Балканския полуостров, а не „защитата на славяните“ и стремежът да помогне за освобождението на България. С тия поредици той си е поставил за цел да оклевети българо-руската дружба, като използва редица изкористени факти, с които „доказва“, че Русия била против самостоятелността и независимостта на България и се опасявала от един такъв фактор на Балканите. От миналото той леко преминава към отношенията между СССР и НРБ на съвременния етап, от които произволно се прави извод, че „сега Съветският съюз в по-висока степен ликвидирал независимостта на България“, отколкото царска Русия след Освобождението (1878 г.).

Фонд 44, опис 2, а.е. 66

Основание за завеждане на ДОИ „Измет“

На 1 август 1975 г. неизвестен автор от Пловдив изпрати анонимно писмо на следния адрес: гр. Пловдив, ул. „В. Марков“ №1, Руския консул. За подател бе отбелязано: „Организация за освобождение на България“. Писмото бе написано със син флумастер на кариран лист и имаше остро вражеско и антисъветско съдържание. В него авторът отправяше закана, че ще взриви сградата на съветското консулство в града. Между другото той пишеше: „Омразни поробители, измитайте се от наша-

та Родина. Стига сте пили пот и смукали българска кръв. Стига робство над измъчения народ. По-скоро си отивайте, че бомбата е готова и скоро ще избухне. Тази чорбаджийска палата ще стане на пух и прах... Чашата е препълнена.

„Организация за освобождение на България“

* * *

Подписалите апела в защита на уволнения от вестник „Чапаевски зов“ писател Георги Спасов в периода преди свалянето на Живков са: Радой Ралин, Хр. Радевски, Бл. Димитрова, Д. Езекиев, Н. Величков, Йорд. Хаджиев, Георги Мицков, Борис Христов, Едвин Сугарев, Черемухин, Йордан Василев, Зоя Деянова, Ева Димчева, Наталия Андреева, Михаил Величков, Димитър Вълев, Румен Леонидов, И. Дичев, Ст. Тафров, Г. Недялков, П. Величкова, Светлозар Игов, Пламен Цонев, Емил Зидаров, Георги Трифонов, Георги Тулийски, Роза Узунова, Христо Фотев, Александър Миланов, Николай Василев, Искра Панова, Георги Величков, Желю Желев, Иван Джаджев, Иван Марев, Проф. Иван Николов, Копринка Червенкова, Невяна Стефанова, Мария Желева, Марин Маринов, Людмил Мартинов, Володя Янков, Н. Тодорова – н.с. БАН, Иван Драгостинов – изд. „Наука и изкуство“, проф. д-р на ик.н. Иван Николов, Вяра Смилкова – зав. редакция изд. „Наука и изкуство“, Георги Николов – журналист, Вяра Николова – н.к.ф.н., Нина Мирчева – журналист, Деян Кюранов, Стефан Гайтанджиев, Веселин Донков, Николай Генов, Евгения Иванова, Георги Аврамов, Владимир Кирилов Симеонов, Милен Марков – оператор, Констанция Попова – кинокритик, Светлана Бийчинска, Владимир Левчев, Малина Стефанова, Калина Бозела, Николина Николова – н.с. химик, Анелия Петрова Велинова – филолог, Петър Славков Стайков – филолог, Румен Петров Данов – журналист, Александър П. Каракачанов, Милена Спиридонова – редактор, Георги Башиянов – филолог, Захари Захариев, Богдан Глишев, Кръстю Иванов, Пенка Ватова, Румен Шомов, Любомир Седмаков – н.с., инж. Стефан Седмаков – проектант, Веселин Каидимитров – член СБХ, Стоянка Петрова, Станимир Георгиев Петров, Чавдар Ценов, Лиляна Ив. Александриева – езиковед, Росица Симеонова – преводач, Нора Стоичкова, Лиляна, Яко Молхов – писател, Красимир Кабакчиев, н.с.к.ф.н. Красимир Кънчев, Борис Димовски, Никола Ковачев – режисьор 1 л. на к-сия на СБФД, инж. Пирин Ил. Воденичаров – гл.ас. ВХТИ София, Рада Кулекова – ас. по културология, Петър Слабаков – Държ. Сатиричен театър, Стефан Василев Васев – ст.с. в БАН, Георги Вилхелмов Гелеменов – свещеник, Цветан Борисов Миланов – свещеник, ст.н.с. Петър Берон – зоолог, ст.н.с. Любомир Цвихов, Деян Чавдаров Кюранов к.ф.н., Снежанка Иванова Николова – н-к ТРЗ, Георги Димитров Ангелов – работник, Ирена Иванова Зафирова – филолог, Теодора Панайотова Калайджиева – филолог, Бисер Владимиров Русанов – математик, Десислава Боянова Марковска

– биолог, Николай Ганчов Колев – поет, Рут Моис Леви – студентка, Волен Сидеров – фотограф, Христо Мавров – актьор...

Като изключим присъстващите „по служба“, в по-голямата си част това са хората, привиквани за обяснения по случая с подписката. Водещите офицери от ДС, отговарящи за справяне с „Клуба за гласност и преустройство“, ще получат за награда златни значки на МВР.

Днес тактиката на Кастата е вече променена. Тя не се състои в преследване на „инакомислещите“, а в спасяване на „верните ѝ“ хора.

Зрялост

Защо с репресии да се излагаме?

Бавната смърт да прилагаме!

1967

Стефан

**Сатириците са хора немарливи
и не пазят свои собствени архиви...**

**О, доносничество, ти, велико средство,
що запазваш сатиричното наследство!**

Радой Ралин

Тази книга чете теб.

Проф. Еро Совилехто, преподавател
по българистика от Финландския университет, Хелзинки

Писателите правят библиотеки, не войни!

Жан-Люк Годар,
„Нашата музика“, 2004г.

Особено зловреден принос за човешкото падение има тоталитарното насилие. От културна гледна точка и нацизмът, и комунизмът, не представляват нищо друго, освен модерни варианти на варварството. И в двата случая тоталитарните революции причиняват – и то напълно съзнателно – невъзвратими и неизмерими щети на културното наследство на човечеството.

Збигнев Бжежински
„Извън контрол“

*Контролират миналото, настоящето и бъдещето,
но им убягва вечността.*

По Джордж Оруел

Димитър Стефанов Стоянов – Радой Ралин: необикновен човек с необикновена съдба. Приносът му в българската литература, обществения живот и историята ни е непреходен.

1922–1945

Съдбовно начало

Осиновен още като новородено бебе в Сливен от книжаря Стефан Димитров и съпругата му Екатерина, той остава емоционално свързан с тях и града на израстването си до края на жизнения и творческия си път. Биологичните му родители са от Ямбол. Той е пето дете в семейството на Христо и Радка Хаджи-Вълчанови, но в нощта на раждането му, 23.IV.1922 г., умира голямото им моми-

Екатерина и Стефан Димитрови

че, а майката развива животозастрашаваща родилна треска. За да бъде спасен малкият Митко, го вземат да се грижат за него в Сливен братът на родилката – Стефан, и съпругата му Кина.

Бащата на Стефан е кожухар, а дядо му е Таньо Войвода от Сливен – сподвижник на Апостола на свободата Васил Левски.

В архивите на Сливенския съд се намира Актът за осиновяване на бъдещия Радой Ралин с името:

Димитър Стефанов Димитров,
роден на 23.IV.1922 г.
в град Сливен,
с родители: баща – Стефан Димитров,
и майка – Екатерина Димитрова.

Същите лични данни съдържат и първите му документи: ученически и студентски книжки, ранни членски книжки от Съюза на българските писатели, Съюза на българските журналисти, Личната му карта за наградени: ОФИЦЕРИ, ПОДОФИЦЕРИ И ВОЙНИЦИ, КАВАЛЕРИ НА ОРДЕНА ЗА ХРАБРОСТ И ЗНАКА МУ.

Едва след края на 55-та си година Радой променя фамилията си на Стоянов. До края на живота му в цялата документация, името му остава Димитър Стефанов Стоянов, но тогава се променя и рождената му дата на 22.IV.1923 г., записана така и в последния му паспорт, фигурираща и в ДС-досиетата тя остава такава до неговата смърт на 21.VII.2004 г., макар единният му граждански номер да е непроменен: 220423.

Предишните му данни се посочват в документите с препратки към: „Димитър Стефанов Димитров“ – „Стара унифицирана картотека“.